

MUHASEBE ÖĞRETİM ELEMANLARININ BİLGİ TEKNOLOJİSİNDE YARARLANMA ORANLARININ TESPİTİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Zeynep HATUNOĞLU
K.Maraş Sütçü İmam Üniversitesi
İkt. ve İdr. Bil. Fak. İşletme Bölümü
zhatunoglu@ksu.edu.tr

ÖZET

İşletmeler, teknolojinin hızla geliştiği, rekabetin arttığı bir ortamda faaliyette bulunmaktadır. Bilgi teknolojisi araçlarını en etkin ve verimli şekilde kullanan kişi ve işletmeler rekabet üstünlüğüne sahip olmaktadır. Öğretim elemanlarımızın bilgi teknolojisi araçlarını, muhasebe derslerinde eğitimin verimliliğinin artırılması yönünde kullanmaları öğrencileri yeni iş ortamına hazırlayacaktır.

Bu çalışmada öğretim elemanlarının bilgi teknolojisi araçlarını kullanım amaçları ile muhasebe derslerinde kullanım oranları ve sıklığı tespiti çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: muhasebe eğitimi, bilgi teknolojisi, öğretim elemanı

ABSTRACT

Companies do business in an environment in which competition and technological development increase fast. Companies and people who use information technology tools effectively and efficiently will have competitive advantage. Students can be prepared to new business environment with the usage of information technology tools to increase the effectiveness in accounting courses.

In this study, It is tried to determine the educators' aim in the usage of information technology tools and its usage level and frequency.

Key words: accounting education, information technology, lecturer

1. Giriş

Ekonomik küreselleşme dolayısıyla sınır ötesi ticaretin hızla artması, dünyanın tek bir pazara dönüşmeye başlaması ve bunların sonucunda artan rekabet, gerçek zamanlı bilgiye olan ihtiyacı artırmıştır. Bilginin istenildiği zamanda, istenildiği yerde ve istenildiği nitelikte olması onu değerli kılmaktadır. Bilgi teknolojisi araçları ise bu değerli bilgiye ulaşmayı mümkün kılmaktadır. Bilgisayar yardımıyla, istenilen bilgiye istenildiği ölçüde ve çok hızlı bir şekilde ulaşılabilir. Günümüz iş çevresinde işletmeler, karar vermeleri için önem arz eden bir bilgiye ne kadar hızlı ulaşırlarsa karlılıkları da o kadar fazla olacaktır. Artan rekabet ortamında işletmeler hızlı ve mümkünse gerçek zamanlı bilgiye ulaşmak zorundadırlar.

Yüksek eğitimde mevcut muhasebe modelinin bozulduğu ve önemli değişikliklerin yapılması gerektiği ve global pazar beklentilerine cevap verecek şekilde mezun verilmesine imkan sağlayacak yeni eğitim modelinin geliştirilmesi gerektiği 1990'lı yıllardan beri araştırmalara konu olmaktadır (Russell ve Smith, 2003, s.2). Muhasebe eğitimi konusunda yapılan çalışmaların bir kısmında yazarlar derslerde bilgisayar kullanımları ve/veya belirli bir araç kullanımı konusundaki deneyimlerinden bahsetmişler ya da anket çalışması ile öğrencilerin belirli uygulamaya ilişkin görüşlerini tespit etmişlerdir. Ahadiyat tarafından 2003 yılında yapılan bir çalışmada, Amerika'da fakültelerde muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi araçları kullanımı belirlenmeye çalışılmış ve bu çalışmada muhasebe öğretim elemanlarının bilgi teknolojisi kullanımı konusunda bilgi verilmiştir.

Çalışmada öncelikle teorik olarak yeni iş çevresinin muhasebe öğretim elemanlarından beklentileri ve yükseköğretimde bilgisayara dayalı muhasebe eğitimi ile ilgili uygulamaya yönelik bilgi verilecektir. Daha sonra muhasebe öğretim elemanlarının muhasebe derslerinde bilgisayar kullanımına ilişkin değerlendirmeleri, gerek kişisel gerekse akademik anlamda bilgi teknolojisi kullanım biçimleri ve derslerde bilgi teknolojisi kullanımının öğrenciler üzerindeki etkilerine ilişkin değerlendirmeleri belirlenmeye çalışılacaktır. Bu amaçla aşağıdaki araştırma sorularına cevap bulunmaya çalışılacaktır;

1. Öğretim elemanları muhasebe derslerinde hangi bilgi teknolojisi araçlarını hangi sıklıkla kullanmaktadırlar?
2. Öğretim elemanları çalışmalarında hangi tür bilgisayarı kullanmaktadırlar?
3. Öğretim elemanları bilgisayarı hangi amaçla kullanmaktadırlar?
4. Muhasebe derslerinin hangileri bilgisayar uygulamalı işlenmektedir?
5. Öğretim elemanları derslerde bilgi teknolojisi kullanımının öğrencilerin dersi anlamalarını kolaylaştıracağı düşüncesine sahip midirler? Bu düşünceleri ile bilgi teknolojisi kullanımları arasında bir ilişki var mıdır ?
6. Öğretim elemanlarının demografik özellikleri ile bilgi teknolojisi araçları kullanımları arasında farklılık var mıdır?

2. Yeni İş Çevresinin Muhasebe Öğretim Elemanlarına Yüklediği Yeni Görevler

Bilgi teknolojisindeki gelişmeler işletmelerin iş yapma şeklini değiştirmekle birlikte çalışanlarından beklentilerinde de değişmeye neden olmuştur. İhtiyaçlarına cevap verecek doğru muhasebe yazılım programı alan işletmelerde muhasebe işlemleri hiç muhasebe bilgisi olmayan yalnızca bilgisayara aşinalığı olan kişiler tarafından çok daha

düşük ücretle yapılabilmektedir. Muhasebe personelinin muhasebe eğitimi veren bir lise veya üniversite mezunu olması artık aranan bir nitelik olmaktan çıkmıştır.

Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan bir çalışmada (Russell ve Smith, 2003, s.3) muhasebe otoritelerinin ve meslek mensuplarının muhasebe eğitiminin mevcut yapısıyla eskimiş ve bozulmuş olduğu ve değiştirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Yine aynı ve benzer bir çalışmada¹ işletme ve muhasebe eğitiminin, pazarın muhasebe mezunundan beklentilerindeki değişmeye cevap verecek şekilde değişmediği ve önceki mezunları veren eğitimin bugünün mezunlarını yirmibirinci yüzyılın ihtiyaçlarına göre hazırlayamayacağı ve bunun bir sonucu olarak daha az sayıda ve daha az nitelikteki öğrencilerin muhasebe mesleğini kariyer olarak seçtiklerine yer verilmiştir. Bunun için üniversitelere ders içeriklerinin (gerek ders işleniş şekillerinin ve gerekse ders konularının) değiştirilmesi çağrısında bulunmaktadır.

Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonu (AECC), muhasebe programlarının aşağıdaki öğretim yöntemlerini kullanmalarını önermektedir;

- Temel zihinsel, iletişime ait ve kişilerin birbirleriyle ilişkilerine dair yetenekleri geliştirilmeli ve desteklenmeli,
- Öğrenciler grup halinde çalışmalarını yönünde teşvik edilmeli,
- Öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımları sağlanmalı,
- Öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerine müsaade edilmeli,
- Teknoloji yaratıcı şekilde kullanılmalı.

Muhasebe öğretim elemanları, programlarının çekiciliği, ayrıcalığı ve kalitesinin oluşturulmasında önemli role sahiptirler. Öğrencileri yalnızca teknik bilgi sahibi olmalarından farklı olarak baş işletme danışmanı olmaları için çok yönlü niteliklerle donatmak önemli hale gelmiştir (Byrne ve Flood, 2003, s.210). Bunun için öğretim elemanlarının iş ortamını tanıması, bu ortamın gerektirdiği bilgi ve beceriyi öğrencilerine kazandırması gerekir. Ülkemizde işletmelerle meslek yüksekokulları arasında işbirliği oluşturulması amacıyla, YÖK-İSOV (Yükseköğrenim Kurumu-İstanbul Sanayi Odası Vakfı) Okul-Sanayi işbirliği protokolü kapsamında EDA (Endüstri Deneyimini Artırma) Programı 1999 yılında başlatılmıştır.² Yüksekokullar için yapılan bu işbirliği protokolünün bir benzerinin fakülteler için de yapılması suretiyle hem öğrencilerin hem de iş çevresinin üniversite eğitiminden beklentilerine cevap verilmiş olacaktır.

Üniversitede alınan ilk muhasebe dersi öğrencilerin muhasebecilik mesleğine bakış açılarının belirlenmesinde etkin rol oynamaktadır. Bu yüzden, Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonu (AECC) ilk muhasebe dersinde kullanılacak öğretim yöntemlerini belirlemiştir. Buna göre, muhasebede ilk dersi verecek olan öğretim elemanı öğrencileriyle kendi arasında ve öğrenciler arasında etkileşime öncelik vermelidir. Öğrencilerin katılımı grup projeleri, simülasyonlar ve olay çalışmaları ile teşvik edilmelidir. Bu dersi verecek olan kişinin öğretmede başarılı biri olması, profesyonel gelişimin güncel bilgilerine sahip olması, derse bütünleşik organizasyonel bir yaklaşım getirebilmesi, muhasebe mesleğinin akademik olmayan iş yaşamından örnekler vermek suretiyle öğrencinin derse olan ilgisini artırması gerekir³. Bu ilk muhasebe dersi

öğrencinin kariyerini planlarken muhasebe konusunda uzmanlaşma kararını almasında ayrı bir öneme sahiptir.

Yüksek öğrenimde öğrencilere teknik bilgilerin verilmesinin yanı sıra kişisel gelişimlerini tamamlayabilecekleri ortamın da sağlanması gerekir. İletişim kurma becerisi öğrencilere kazandırılması gereken yeteneklerden biridir. Siegel ve Sorensen'in işletme çalışanlarının muhasebe eğitiminden olan memnuniyetlerine ilişkin yaptığı bir çalışmada, üniversitelerde iletişim yetenekleri (communication skills) öğretimi, öğretilen beceri alanları içerisinde ikinci en zayıf olarak yer almıştır⁴. AICPA (Amerikan Sertifikalı Kamu Muhasebecileri Enstitüsü) "iletişimi" mesleğin henüz başlangıç aşamasındaki muhasebecilerin sahip olması gereken yedi "kişisel yeterlilik"ten biri olarak kabul etmektedir (Stout ve diğerleri, 2004, s.290). Deppe ve diğerleri 1991 yılında yaptıkları bir çalışmada, "profesyonel muhasebeci olarak başarılı olmak için gereksinim duyulan yetenekleri ve bu yeteneklerin eğitim sürecinde hangi aşamada kazandırılması gerektiğini" belirlemek suretiyle, muhasebe eğitim elemanlarına yol göstermeyi amaçlamışlar ve yedi ayrı alanda gruplandırılabilir olan toplam 27 farklı yetenek listesi oluşturmuşlardır. Bu yedi alandan birincisi iletişim yeteneğidir (Frederickson ve Pratt, 1995, s.229). Muhasebecinin kendisinden bilgi isteyenlere bu bilgileri gerek yazılı gerekse sözlü olarak etkin bir şekilde aktarabilmesi iletişim kurabilme yeteneği ile bağlantılıdır. Öğrencilerin derse katılımlarının, zaman zaman kalkıp tahtada sunum yapmaları ve olay çalışması yapılması şeklinde sağlanması ve sınavların yazılı sınav şeklinde yapılması iletişim yeteneklerinin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Muhasebe meslek mensupları sürekli olarak mesleğe yönelik yayınları takip etmeleri ve kendilerini geliştirmeleri gereken dinamik bir ortamda çalışmaktadırlar. Bu nedenle öğretim elemanlarının derslerde, öğrencilere kendi kendilerine öğrenmelerini öğretecek yöntemler kullanmaları önem arz etmektedir. Uluslararası muhasebe örgütü öğrenme merkezli öğretim yöntemlerini aşağıdaki şekilde sıralamaktadır⁵;

- Çalışma ortamlarının benzerini oluşturmak için olay çalışmaları, tasarımlar ve diğer araçları kullanmak,
- Grup çalışması yapmak,
- Profesyonel muhasebecinin çalıştığı dinamik çevreye, öğretim ile ilgili materyal ve yöntemleri uyarlamak,
- Bireysel öğrenmeyi teşvik eden öğretim programları hazırlamak ve bu yolla öğrencilerin kendi kendine öğrenmelerini ve elde ettikleri bu beceriyi kullanmayı sürdürmelerini sağlamak,
- İnternet tabanlı eğitim olanaklarını ve teknolojiyi kullanmak,
- Öğrencileri öğrenme sürecinde aktif birer katılımcı olmaya teşvik etmek,
- Muhasebe uzmanı olabilmek için gerekli olan ve sürekli değişim gösteren bilgi, beceri, mesleki değer, etik ve tutumları yansıtan ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmak,
- Bir disiplin ve/veya herhangi bir konuya ilişkin mesleki değer, tutum ve etik değerleri, meslek sahibi olmanın beraberinde getirdiği çok yönlü ve karmaşık durumlarda kullanılabilir şekilde yönlendirmek,

- Gerekli bilgileri saptama, mantıksal ilişkiler kurma ve doğru sonuçlara ulaşmayı teşvik eden problem tanımlama ve problem çözme ana başlıkları üzerine yoğunlaşmak,
- Araştırma bulgularını elde etmek ve analiz etmek,
- Öğrencilerin mesleki şüphecilik ve karar alma yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik teşvikte bulunmak.

Yapılan bir çalışmada (Albrect ve Sack, 2000, s.33) araştırmaya katılan muhasebe öğretim elemanlarının neredeyse %100'ü, muhasebe meslek mensuplarının ise %79'u muhasebe eğitimi almış kişiler olmalarına karşın, eğitimlerini yeniden tamamlama şansına sahip olmaları halinde muhasebe mesleğini seçmeyeceklerini belirtmişlerdir. Albrect ve Sack (2000, s.35) bunun iki nedeni olabileceğini belirtmişlerdir. Bu nedenlerden birisi, muhasebe eğitimi değişmez iken işletme dünyasının çarpıcı bir biçimde değişmekte olduğudur. Muhasebe eğitimi, çok dar, geçmiş zamanlara doğru bakan ve elde edilen faydalarından çok daha maliyetli olarak algılanmaktadır. Diğeri ise, teknolojideki ve rekabetteki değişimler nedeniyle, muhasebe mesleğinin kariyer fikrinin sempati kaybetmesidir. Daha popüler ve daha kazançlı kariyer isteyen iş adamları başka mesleklere bakmaktadırlar.

Üniversitelerde iktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin İşletme Bölümleri esas olarak muhasebe elemanı yetiştirmektedir. Bu bölümden mezun olan kişilerin iş çevresinin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yetiştirilmeleri gerek mesleğin gerekse bölümün geleceği açısından önem arz etmektedir.

3. Yükseköğretimde Bilgi Teknolojisi Araçları Kullanımı

Küçük-büyük tüm işletmelerde muhasebe kayıtları bilgisayarda tutulmaktadır. Rekabetin hızla arttığı, altın yakalılara ihtiyacın doğduğu bir iş çevresine eleman yetiştiren muhasebe öğretim elemanlarının gerek kendi kişisel gelişimlerinde gerekse ders sunumlarında bilgi teknolojisi aracı kullanımı ve öğrencilere kullandırmaları eğitim kurumlarının girdisi olan gençlerin pazarın talebine uygun çıktı şeklinde mezun olarak rekabetçi iş ortamına hazırlanmalarına yardımcı olacaktır. Günümüze kadar farklı üniversitelerde ve/veya ülkelerde muhasebe eğitiminde bilgisayar kullanımına ilişkin farklı uygulamalar yapılmıştır. Bu uygulamalardan birkaçı aşağıda anlatılmaktadır.

Avustralya'da Central Queensland Üniversitesi 1971 yılından beri yazılı materyaller ile uzaktan eğitimi sürdürmekte iken bilgi teknolojisindeki gelişmeler sonucu internete dayalı eğitime geçmiştir. Bu üniversitenin uygulaması sonucunda eğitimde kullanılan teknolojinin yalnızca tamamlayıcı bir görevi görmekte olduğu ve öğrencilerin öğrenmeleri ile birlikte öğretim elemanının öğrenme yönetimini de artırmakta olduğu tespit edilmiştir (Tennent, 2004, s.144-145).

Central Florida Üniversitesi'nde maliyet muhasebesi dersinde ileri bilgisayar yöntemleri kullanılmıştır. Uzman sistem yardımıyla öğrenciler dersle ilgili yeterliliklerini test etme imkanı elde etmektedirler (Fogarty ve Goldwater, 1993, s.90).

1992 yılında İngiltere'de 'Üniversiteler Fon Komisyonu' tarafından 20 milyon sterlin ayrılarak, yükseköğretimde öğretim ve öğrenmede teknoloji kullanımını teşvik amacıyla "Öğretim ve Öğrenme Teknolojileri Programı" oluşturulmuştur. Muhasebe eğitimindeki uygulaması BITE (Business Education with Information Technology)

olarak adlandırılmıştır (Williams, 1992, s.343). İngiltere’de muhasebe eğitiminde toplam kalite güvencesinden “mükemmel” derece alan Cardiff Business School ve Glamorgan Üniversitesi bilgi iletişim teknolojilerini muhasebe dersleriyle bütünleştirmedeki farklı yaklaşımları ile bilinmektedirler ⁶.

David ve diğerleri (2003, s.418-424), finansal muhasebeye giriş dersinde öğrencilere işletmelerin geleneksel ve yeni işletme modellerinde nasıl faaliyette bulduklarını ve teknolojinin bu farklı modelleri, özellikle ERP (Kurumsal Kaynak Planlama)’yi, nasıl kolaylaştırdığını temel olarak anlamalarını sağlamak amacıyla bir CD-ROM uygulaması geliştirmişlerdir. Bu suretle işletme öğrencilerinin muhasebe mesleğini ve muhasebe tablolarının önemini ve anlamını kavramaları ümit edilmiştir. Bu proje ile 2003 yılı Muhasebe Eğitiminde Yenilik ödülünü almışlardır. Bu ödül muhasebe akademik topluluğunun, işletme süreç analizinin ve teknolojinin muhasebe eğitimindeki önemini fark ettiklerini göstermektedir.

Ülkemizde Anadolu ve Sabancı Üniversitelerinde Web Course Tools yazılım programından yararlanılarak muhasebe dersi internet üzerinden verilmektedir. Anadolu Üniversitesi’nde örgün eğitimde ‘Muhasebe Bilgi Sistemi’ dersine internet desteği sağlanmaktadır (Kaya ve Karagül, 2001, s.180-183). Anadolu Üniversitesi’nde yaygın eğitimde gerek Tv ve radyo yayını ile gerekse CD-ROM uygulamasıyla öğrencilere yalnızca muhasebe derslerinde değil diğer derslerde de bilgi teknolojisi aracı destekli eğitim verilmektedir.

4. Araştırmanın Amaç ve Yöntemleri

4.1 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, muhasebe öğretim elemanlarının, bilgi teknolojisi araçları kullanım oranları ile bu araçların muhasebe derslerinde kullanımının eğitime olan veya olacak etkilerinin tespitine ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir.

4.2 Araştırma Yöntemi

Araştırmanın ana kümesini Türkiye’de bulunan 53 devlet, 24 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 77 üniversitenin, İ.İ.B.F. ve İşletme Fakülteleri’nde işletme bölümlerinde görev yapan muhasebe öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Örneklem seçiminde ‘oranlı küme örnekleme yöntemi’nden yararlanılmıştır. Buna göre önce üniversitelerin bulunduğu bölge, üniversitelerin kuruluş tarihleri ve vakıf-devlet üniversitesi kriterleri esas alınarak geneli yansıtmak bir örnekleme ulaşılmaya çalışılmıştır. Örnekleme 25 devlet ve 8 vakıf üniversitesi alınmıştır. Örnek büyüklüğünün tespitinde, Çürük ve Doğan’ın (2002, s.56) benzer bir çalışmada anket yapılacak öğretim eleman sayısının tespiti için kullandıkları, Moser ve Kalton tarafından önerilen aşağıdaki formüller kullanılmıştır;

$$n = \frac{x \cdot (1-x)}{[S.E(p)]^2} \quad n' = \frac{n}{(1+n/N)}$$

[S.E(p)] = Standart hata

X = popülasyondaki değişim

n = Sınırlı ana kütle düzeltilmesi yapılmadan önceki hesaplanan gerekli örnek sayısı

n' = Sınırlı ana kütle düzeltilmesi yapıldıktan sonra hesaplanan gerekli örnek sayısı

N = Ana kütle büyüklüğü

Örnek büyüklüğünün tespitinde, standart hatanın 0.05 ve ana kütle değişiminin %50 olacağı varsayılmış, ana kütle büyüklüğü olarak üniversitelerin web sayfalarından tespit edilebilen toplam 184 muhasebe öğretim üyesi alınmış ve yukarıdaki formül yardımı ile bu çalışmada gerekli olan en az örnek sayısının 78 olması gerektiği hesaplanmıştır.

Anket soruları posta yolu ile ilgili öğretim üyesinin bulunduğu fakülterlere 15 Nisan 2005 tarihinde fakültede bulunan Muhasebe- Finans anabilim dalında görev yapan tüm öğretim elemanlarının sayıları dikkate alınarak gönderilmiştir. Gönderilen 184 sayıdaki anketten 102 adedi cevaplanarak geri iade edilmiş olup anket geri dönüşüm oranı %55 tir. Geri dönen anket sayısı bu çalışma için hesaplanan en az örnek sayısından fazladır. Bu çalışmada geliştirilen ve iki ana bölümden oluşan anketin birinci bölümü demografik özellikler, ikinci bölümü ise muhasebe derslerinde bilgi teknolojisi kullanımına ilişkin önermelerin yer aldığı sorulardan oluşmaktadır.

Veri analizinde kullanılan yöntemler araştırmanın amaçları doğrultusunda belirlenmiştir. İlk dört amacı gerçekleştirmek üzere frekans ve yüzdelerden oluşan tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Beşinci ve altıncı amaç karşılaştırma yapmayı gerektirdiğinden ANOVA ve t-testi kullanımını gerektirmiştir. Bu bağlamda öğretim elemanlarının unvanları, kıdemleri ve öğrenciler tarafından dersin anlaşılması konusundaki görüşlerine ilişkin veriler ikiden fazla kategoriler halinde; bilgi teknolojisi araçlarını kullanma düzeyine yönelik sorular da üçlü Likert ölçeğinde sorulmuştur. Bu yüzden bilgi teknolojilerini kullanma düzeyinin unvan, kıdem ve öğretim üyelerinin öğrenciler tarafından dersin anlaşılması konusundaki görüş kategorileri arasında herhangi bir fark olup olmadığını ortaya çıkarmak amacıyla ANOVA testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının cinsiyetleri ile yurtdışında yüksek lisans ve/veya doktora yapma yapmamalarına yönelik sorular ise iki kategoride sorulmuştur. Bu yüzden bilgi teknolojisi araçlarının kullanım düzeyinin bu değişkenlerin kategorileri arasında farklı olup olmadığını belirlemek amacıyla da t-testi kullanılmıştır.

Veri analizi işleminde SPSS (Statistical Package for thre Social Sciences) Version 11 kullanılmıştır.

4.3 Bulgular

Demografik Özellikler

Ankete katılan öğretim elemanlarının demografik özelliklerine bakıldığında %90.5'inin yüksek lisansını, %94,5'inin ise doktorasını yurt içinde yaptığı ve %9,5'inin yüksek lisansını, %5,5'inin ise doktorasını yurt dışında yaptığı görülmektedir. Öğretim elemanlarımızın %78 gibi büyük bir çoğunluğu erkek, kalan %22'si ise kadındır.

Ankete katılan öğretim elemanlarının akademik ünvanlarına bakıldığında %35,4'ünün öğretim görevlisi, %64,6'sının öğretim üyesi olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının %72'si 25-44 yaş arasında, kalan %18'i ise 45 yaşından daha büyüktür. Öğretim elemanlarının kıdemine bakıldığında %38,3'ünün 1-5 yıl, %27,7'sinin 6-10 yıl, %34'ünün ise 11 ve üstü yıl olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1: Demografik Özellikler

Demografik Özellikler	Sayı	Oran	Demografik Özellikler	Sayı	Oran
Yüksek Lisansı			Cinsiyeti		
Yurt İçi	86	90,5	Bayan	22	22,0
Yurt Dışı	9	9,5	Bay	78	78,0
Toplam	95	100,0	Toplam	100	100,0
Doktorası			Kıdemi		
Yurt İçi	69	94,5	1-10 yıl	62	66,0
Yurt Dışı	4	5,5	11-20 yıl	16	17,0
			21 ve yukarısı	16	17,0
Toplam	73	100,0		94	100,0
Yaşı			Akademik Ünvanı		
25-34 yaş arası	35	35,0	Öğretim Görevlisi	35	35,4
35-44 yaş arası	37	37,0	Yardımcı Doçent	36	36,4
45-54 yaş arası	16	16,0	Doçent	10	10,1
55 ve yukarısı	12	12,0	Profesör	18	18,2
Toplam	100	100,0	Toplam	99	100,0
Üniversite			Çankaya Üniversitesi	3	2,9
Koç üniversitesi	1	1,0	Çağ Üniversitesi	1	1,0
Fatih Üniversitesi	2	2,0	İnönü Üniversitesi	4	3,9
Dumlupınar Üniversitesi	5	4,9	Çanakkale Üniversitesi	4	3,9
Marmara Üniversitesi	5	4,9	Atatürk Üniversitesi	7	6,9
Karadeniz Teknik Üni..	3	2,9	Mersin Üniversitesi	2	2,0
Balıkesir Üniversitesi	3	2,9	Çukurova Üniversitesi	4	3,9
Gaziantep Üniversitesi	1	1,0	Kırıkkale Üniversitesi	2	2,0
Dokuz Eylül Üniversitesi	8	7,8	Kahramanmaraş Sütçü	4	3,9
Ankara Üniversitesi	6	5,9	İmam Üniversitesi		
Hacettepe Üniversitesi	1	1,0	Mustafa Kemal Üni.	1	1,0
Zonguldak Karaelmas Üni.	2	2,0	Gazi Üniversitesi	8	7,8
Niğde Üniversitesi	6	5,9	İstanbul Üniversitesi	4	3,9
Selçuk Üniversitesi	9	8,8	Galatasaray Üniversitesi	4	3,9
Anadolu Üniversitesi	1	1,0	Kadir Has Üniversitesi	1	1,0
Toplam				102	100,0

Kullanılan Bilgisayarın Türü ve Bilgisayarı Kullanma Amacı

Taşınabilir olma niteliği taşıyan dizüstü bilgisayarların kullanım yoğunluğu ve bu bilgisayarların fakülteler tarafından öğretim elemanlarına verilme durumu belirlenmeye çalışılarak üniversitelerimizin teknolojideki gelişmeleri takip etme ve öğretim elemanlarını yararlandırma düzeyleri tespiti çalışılmıştır. Yapılan çalışmaya göre öğretim elemanlarımızdan sadece 50 kişi dizüstü bilgisayara sahip ve bu bilgisayarların sadece 11 adedi üniversite tarafından hocaların kullanımına verilmiştir. Çalışmalarda daha çok %58,8 oranında masaüstü bilgisayar kullanılmaktadır. Her iki bilgisayarın kullanım oranı ise %33,3' tür. Sadece bir öğretim elemanı bilgisayar kullanmamaktadır

Tablo 2: Çalışmalarda Kullanılan Bilgisayar ve Dizüstü Bilgisayara Sahip Olunma Şekli

	Sayı	Oran		Sayı	Oran
Masaüstü	60	58,8	Kişiyeye ait	39	78,0
Dizüstü	7	6,9	Üniversiteye ait	11	22,0
Masaüstü ve Dizüstü	34	33,3	Toplam	50	100,0
Hiçbiri	1	1,0			
Toplam	102	100,0			

Öğretim elemanlarının bilgisayarı kullanma amaçları ve kullanım sıklıkları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 3: Bilgisayarı Kullanma Amacı

	Sayı					Toplam
	1	2	3	4	5	
Akademik çalışmaları yapmak	-	1 (1,0)	5 (5,2)	19 (19,6)	72 (74,2)	97 (100,0)
Ders notlarını girmek	3 (3,2)	8 (8,6)	8 (8,6)	21 (22,6)	53 (57,0)	93 (100,0)
Ofis programlarını kullanmak	2 (2,2)	4 (4,3)	3 (3,2)	4 (18,3)	5 (72,0)	93 (100,0)
Sunum yazılımlarını kullanmak	2 (2,2)	11 (11,8)	18 (19,4)	18 (19,4)	44 (47,3)	93 (100,0)
Veri analiz programlarını kullanmak	11 (12,5)	19 (21,6)	20 (22,7)	16 (18,2)	22 (25,0)	88 (100,0)
İnternette yararlanmak	-	-	4 (4,2)	10 (10,5)	81 (85,3)	95 (100,0)
Sınav sonuçlarını girmek	5 (5,3)	5 (5,3)	8 (8,5)	23 (24,5)	53 (56,4)	94 (100,0)

1 Hiç kullanmıyorum 2 Nadiren kullanıyorum 3 Bazen kullanıyorum 4 Sık kullanıyorum 5 Çok Sık kullanıyorum

Not: Parantez içerisindeki değerler oranı temsil etmektedir

Muhasebe Derslerinin İşleniş Şekilleri

Tablo 4: Girilen Muhasebe Derslerinin İşleniş Şekilleri

	Tamamen Teorik	Kısmen Bilgisayar Uygulamalı	Tamamen Bilgisayar Uygulamalı	Toplam
Bilgisayarlı Muhasebe	3 (10,3)	7 (24,1)	19 (65,5)	29 (100,0)
Genel(Finansal) Muhasebe	61 (75,3)	18 (22,2)	2 (2,5)	81 (100,0)
Şirketler Muhasebesi	38 (82,6)	8 (17,4)	-	46 (100,0)
Maliyet Muhasebesi	48 (84,2)	9 (15,8)	-	57 (100,0)
Yönetim Muhasebesi	36 (72,0)	13 (26,0)	1 (2,0)	50 (100,0)
Mali(Finansal) Tablolar Analizi	32 (71,1)	12 (26,7)	1 (2,2)	45 (100,0)
Muhasebe Denetimi	32 (82,1)	6 (15,4)	1 (2,6)	39 (100,0)
Enflasyon Muhasebesi	21 (58,3)	13 (36,1)	2 (5,6)	36 (100,0)
Muhasebe Standartları	21 (75,0)	6 (21,4)	1 (3,6)	28 (100,0)

Öğretim elemanlarının verdikleri muhasebe derslerinin işleniş şekillerinin tespiti amacıyla sorulan soruya cevap verenlerin %89,7'si Bilgisayarlı Muhasebe dersini kısmen veya tamamen bilgisayar uygulamalı işlediklerini belirtirlerken, %84,2'si Maliyet Muhasebesi dersini, %82,6'sı Şirketler Muhasebesi dersini, %82,1'i Muhasebe Denetimi dersini ve diğer dersleri de %58 ve %75 arasında değişen oranlarda teorik olarak işlediklerini belirtmişlerdir. Muhasebe derslerinin genel olarak(bilgisayarlı muhasebe dersi hariç) teorik olarak işlendiği söylenebilir.

Bilgi Teknolojisi Araçlarının Kullanım Sıklığının Değerlendirilmesi

Öğretim elemanlarının kendileri ve öğrencilerimiz tarafından bilgi teknolojisi araçları kullanım sıklığının tespitine yönelik olarak sunulan önermelere verdikleri cevaplar tablo 5'de yer almaktadır

Tablo 5: Bilgi Teknolojisi Araçlarının Kullanım Sıklığının Değerlendirilmesi*

	Sayı			Toplam
	1	2	3	
Sınıfta multimedia kullanımı	16 (16,2)	52 (52,5)	31 (31,3)	99 (100,0)
Öğrencilere multimedia kullanma imkanı verilmesi	40 (42,1)	39 (41,1)	16 (16,8)	95 (100,0)
Derslerin bilgisayar laboratuvarında işlenmesi	45 (49,5)	35 (38,5)	11 (12,1)	91 (100,0)
Öğrencilerin ödevlerini bilgisayarda hazırlamaları	9 (9,5)	52 (54,7)	34 (35,8)	95 (100,0)
Öğretim elemanlarının ders notlarını hazırlarken internetten yararlanmaları	7 (7,2)	43 (44,3)	47 (48,5)	97 (100,0)
Derslerde sunum yazılımlarını kullanmaları	24 (26,4)	47 (51,6)	20 (22,0)	91 (100,0)
Derslerde veri analiz yazılımı kullanmaları	52 (58,4)	29 (32,6)	8 (9,0)	89 (100,0)
Öğrenciler ile iletişimde e-mail kullanımı	19 (20,2)	46 (48,9)	29 (30,9)	94 (100,0)
Uzaktan Eğitim	74 (81,3)	13 (14,3)	4 (4,4)	91 (100,0)
Konu ile ilgili film gösterimi	74 (82,2)	16 (17,8)	-	90 (100,0)
Çalışmalarında veri analiz yazılımı kullanımı	30 (32,6)	45 (48,9)	17 (18,5)	92 (100,0)
Excel/Access in notlar ve kayıtların tutulmasında kullanımı	21 (22,8)	46 (50,0)	25 (27,2)	92 (100,0)
Kampus içi/dışındaki meslektaşlarla bilimsel iletişimde e-mail kullanımı	5 (5,3)	35 (36,8)	55 (57,9)	95 (100,0)
Kampus içi /dışındaki meslektaşlarla bilimsel iletişimde Messenger vb. kullanımı	24 (25,5)	29 (30,9)	41 (43,6)	94 (100,0)

1 Hiç Kullanılmıyor

2 Bazen Kullanılıyor

3 Sık Kullanılıyor

* Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde yapılan analizlerde, bu tablo sadece aralarında anlamlı farklılık bulunan önermeleri kapsayacaktır.

Bu verilere göre öğretim elemanlarının bilgi teknolojisi araçlarını genel olarak kullandıkları söylenebilir.

Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Kullanımının İş Bulmayı Kolaylaştırmadaki Etkisi

Ankete katılan öğretim elemanlarımızın %95'i muhasebe derslerinde '*bilgi teknolojisi aracı kullanımının dersin öğrenciler tarafından anlaşılmasını ve öğrencilerin iş bulmasını kolaylaştıracağı*' görüşlerine katılmışlardır.

Tablo 6: Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Aracı Kullanımının Öğrencilerin İş Bulmasını Kolaylaştıracağı Fikrine İlişkin Değerlendirme

	Sayı	Oran	Kümülatif Oran
Katılmıyorum	5	5,0	5,0
Evet, kısmen katılıyorum	34	33,7	38,8
Evet, tamamen katılıyorum	62	61,4	100,0
Toplam	101	100,0	

Tablo 7: Muhasebe Derslerinde Bilgi Teknolojisi Aracı Kullanımının Dersin Öğrenciler Tarafından Anlaşılmasına Etkisi

	Sayı	Oran	Kümülatif Oran
Kesinlikle kolaylaştırmaz	2	2,0	2,0
Kolaylaştırmaz	3	3,0	5,0
Biraz kolaylaştırır	16	15,8	20,8
Kolaylaştırır	45	44,6	65,3
Kesinlikle kolaylaştırır	35	34,7	100,0
Toplam	101	100,0	

Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Aracı Kullanma Oranı ile Demografik Özellikler Arasındaki İlişkiler

Yukarıda yüzdelere dayalı olarak yapılan çalışmada öğretim elemanlarının bilgi teknolojisi araçları kullanımları oran olarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın bu bölümünde ise öğretim elemanlarının bilgi teknolojisi kullanım düzeylerinin demografik özellikler ve öğrencilerin dersi anlayıp anlamama konusundaki görüşlerine göre değişip değişmediği ortaya konulmuştur. Bu amaçla araştırmanın materyal ve yöntem kısmında belirtilen ANOVA ve t-testleri kullanılmıştır.

Tablo 8'da öğretim elemanlarının unvanlarına göre bilgi teknolojisi aracı kullanım sıklıkları yer almaktadır. Tabloya göre, öğretim görevlisi kadrosundaki hocalarımız öğrencilerle iletişimde e-mail aracını diğer hocalarımıza nazaran daha az kullanmaktadırlar.

Tablo 8: Öğretim Elemanlarının Ünvanı İle Bilgi Teknolojisi Aracı Kullanımları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi (1= Hiç Kullanılmamakta, 3 = Sık Kullanılmakta)

Bilgi Teknolojisi Araçları	Öğr.Gör N= 30 A.O.	Yrd.Doç. N =34 A.O.	Doçent N =10 A.O.	Prof. N = 17 A.O.	F	A.D.
Öğrenciler ile iletişimde e-mail kullanımı	1,90 (0,66)	2,12 (0,73)	2,20 (0,79)	2,47 (0,62)	2,486	0,066

A.O.= Aritmetik ortalama, A.D.=Anlamlılık Düzeyi, N = Sayı
Parantez içindeki değerler standart sapmayı ifade etmektedir.

Tablo 9’da öğretim elemanlarının kıdemlerine göre bilgi teknolojisi aracı kullanım sıklıkları yer almaktadır. Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımı öğretim elemanlarının kıdemlerine göre 14 önerme içerisinde sadece 3 tanesinde farklılık göstermektedir.

Tablo 9: Öğretim Elemanlarının Kıdemi İle Bilgi Teknolojisi Aracı Kullanımları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi (1= Hiç Kullanılmamakta, 3 = Sık Kullanılmakta)

Bilgi Teknolojisi Araçları Uygulaması	1-10 N=62 A.O.	11-20 N=16 A.O.	21- N=16 A.O.	F	A.D.
Öğretim elemanlarının ders notlarını hazırlarken internetten yararlanmaları	2,37 (0,66)	2,31 (0,60)	2,80 (0,41)	3,277	0,042
Derslerde sunum yazılımlarını kullanmaları	1,89 (0,65)	2,00 (0,70)	1,75 (0,65)	3,631	0,031
Öğrenciler ile iletişimde e-mail kullanımı	2,06 (0,71)	1,88 (0,68)	2,17 (0,65)	4,220	0,018

Tabloya göre, ‘ders notları hazırlanırken internetten yararlanma’ 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretim elemanları arasında daha yaygın olarak uygulanmakta, ‘derslerde sunum yazılımı kullanımı’ 11 ile 20 yıl arasında kıdeme sahip öğretim elemanları tarafından daha çok tercih edilmektedir. ‘Öğrencilerle iletişimde e-mail kullanımı’ ise daha çok 1 ile 10 yıl arasında ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretim elemanları tarafından daha fazla kullanılmaktadır.

Tablo 10’da öğretim elemanlarının cinsiyetlerine göre bilgi teknolojisi aracı kullanım sıklıkları yer almaktadır. Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımı cinsiyetleri açısından bay ve bayan öğretim elemanları arasında (14 önerme içerisinde sadece 7 tanesinde) anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Öğretim elemanlarının ders notlarını hazırlarken internetten yararlanmaları, öğrenciler ile iletişimde e-mail kullanımları, kampus içi/dışındaki meslektaşlarıyla bilimsel iletişimde e-mail ve messenger vb. kullanımları bayan öğretim elemanları tarafından daha çok tercih edilmektedir. Konu ile ilgili film gösterimi ise daha çok bay öğretim elemanları tarafından yapılan bir uygulamadır. Bayan öğretim elemanlarının bilgi teknolojisi araçlarını daha çok kullanma eğiliminde oldukları yapılan t-testi analiz ile ortaya konmuştur.

Bilgi teknolojisi kullanımının öğretim elemanlarının yurt dışında yüksek lisans ve/veya doktora yapmaları ile bir bağlantısının olup olmasının tespit amacıyla yapılan analizin sonuçları Tablo 11’ de yer almaktadır. Tabloya göre yurt dışında yüksek lisans yapan öğretim elemanlarımız çalışmalarında veri analiz yazılımını diğer meslektaşlarına göre daha sık kullanmaktadırlar ($t = -1,730$, $p = 0,087$). Buna karşın yurt içinde yüksek lisans yapan öğretim elemanlarımız derslerin bilgisayar laboratuvarında işlenmesi yönünde daha çok eğilime sahiptirler. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, yurt dışında eğitim alan öğretim elemanlarının istatistik yöntemleri daha çok kullanma eğiliminde oldukları gözlenmektedir. Yapılan analiz söz konusu gözlemin istatistiki olarak anlamlı olduğunu göstermiştir. Tabloya göre yurt dışında doktora yapan öğretim elemanlarımız uzaktan eğitimi daha çok tercih etmektedirler

Tablo 10: Öğretim Elemanlarının Cinsiyeti İle Bilgi Teknolojisi Aracı Kullanımları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi (1= Hiç Kullanılmamakta, 3 = Sık Kullanılmakta)

Bilgi Teknolojisi Araçları Uygulaması	Bayan	Bay	t-testi	Anlamlılık Düzeyi
Öğretim elemanlarının ders notlarını hazırlarken internetten yararlanmaları	2,68 (0,48)	2,34 (0,65)	2,268	0,026
Öğrenciler ile iletişimde e-mail kullanımı	2,32 (0,84)	2,03 (0,66)	1,681	0,096
Konu ile ilgili film gösterimi	1,05 (0,22)	1,21 (0,41)	-1,725	0,088
Kampus içi/dışındaki meslektaşlarla bilimsel iletişimde e-mail kullanımı	2,77 (0,53)	2,45 (0,60)	2,245	0,027
Kampus içi /dışındaki meslektaşlarla bilimsel iletişimde Messenger vb. kullanımı	2,50 (0,80)	2,07 (0,80)	2,182	0,032

Tablo 11: Öğretim Elemanının Lisans Üstü Eğitimini Yurt Dışında Yapması İle Bilgi Teknolojisi Aracı Kullanımları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi (1= Hiç Kullanılmamakta, 3 = Sık Kullanılmakta)

Bilgi Teknolojisi Araçları Uygulaması	Y.Lisans		t-testi	A.D.
	Y. içi A.O.	Y. dışı A.O.		
Derslerin bilgisayar laboratuvarında işlenmesi	1,65 (0,68)	1,12 (0,35)	2,160	0,034
Çalışmalarında veri analiz yazılımı kullanımı	1,80 (0,70)	2,25 (0,71)	-1,730	0,087
	Doktora			
Uzaktan eğitim	1,17 (0,46)	1,67 (1,15)	-1,700	0,094

Tablo 12: Öğretim Elemanının Bilgi teknolojisi Aracı Kullanımları İle Öğrenciler Tarafından Dersin Anlaşılması Konusundaki Görüşleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi (1= Hiç Kullanılmamakta, 3 = Sık Kullanılmakta)

Bilgi Teknolojisi Araçları Uygulaması	Öğrenciler Tarafından Dersin Anlaşılmasını	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	F	A.D.
Sınıfta multimedia kullanımı	Kolaylaştırılmaz	2,00	0,71	3,903	0,023
	Biraz Kolaylaştırır	1,73	0,46		
	Kolaylaştırır	2,24	0,68		
Öğrencilerin ödevlerini bilgisayarda hazırlamaları	Kolaylaştırılmaz	2,40	0,89	2,492	0,088
	Biraz Kolaylaştırır	1,93	0,48		
	Kolaylaştırır	2,32	0,62		
Öğretim elemanlarının ders notlarını hazırlarken internetten yararlanmaları	Kolaylaştırılmaz	2,60	0,89	3,875	0,024
	Biraz Kolaylaştırır	2,00	0,68		
	Kolaylaştırır	2,47	0,57		
Derslerde sunum yazılımlarını kullanmaları	Kolaylaştırılmaz	2,00	0,71	3,759	0,027
	Biraz Kolaylaştırır	1,500	0,52		
	Kolaylaştırır	2,04	0,70		
Öğrenciler ile iletişimde e-mail kullanımı	Kolaylaştırılmaz	2,80	0,45	4,076	0,020
	Biraz Kolaylaştırır	1,79	0,58		
	Kolaylaştırır	2,12	0,72		
Excel/Access in notlar ve kayıtların tutulmasında kullanımı	Kolaylaştırılmaz	2,50	1,00	3,424	0,037
	Biraz Kolaylaştırır	1,64	0,50		
	Kolaylaştırır	2,09	0,71		
Kampüs içi/dışındaki meslektaşlarla bilimsel iletişimde e-mail kullanımı	Kolaylaştırılmaz	3,00	0,00	4,994	0,009
	Biraz Kolaylaştırır	2,14	0,66		
	Kolaylaştırır	2,57	0,57		

Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanan öğretim elemanlarının bu araçları kullanım sıklıkları ile öğrencilerin dersi anlamaları konusundaki görüşleri ters orantılıdır. Tabloda “Biraz kolaylaştırır” seçeneği tarafsız olarak değerlendirilerek işaretlenebileceği düşüncesi ile diğer seçeneklerle birleştirilmemiştir.

Tabloya göre, öğrencilerin ödevlerini bilgisayarda hazırlamalarına olanak sağlayan, kendi ders notlarını hazırlarken internetten yararlanan, derslerde sunum yazılımlarını kullanan, öğrenciler ile iletişimde e-mail kullanan, Excel/Access programlarını notlar ve kayıtların tutulmasında kullanan ve kampüs içi/dışındaki meslektaşlarıyla bilimsel iletişimde e-mail kullanan öğretim elemanları, muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımının öğrencilerin bu dersi anlamalarına olumlu katkı sağlamayacağı düşüncesindedirler. Buna karşın sınıfta multimedia ve sunum yazılımlarını kullanan öğretim elemanlarının bir kısmı muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımının öğrencilerin bu dersi anlamalarına olumlu katkı sağlayacağı düşüncesindedirler.

Sonuç olarak, bilgi teknolojisi araçlarını daha sık kullanan öğretim elemanları muhasebe derslerinde bu araçların kullanılmasının öğrencilerin konuyu anlamalarını kolaylaştırmayacağı düşüncesindedirler.

5 Bulguların Tartışılması

Bu çalışmadaki araştırma bulguları öğretim elemanlarının çalışmalarında dizüstü bilgisayardan daha çok masa üstü bilgisayarı kullandıklarını, diz üstü bilgisayarların ise çoğunlukla öğretim elemanlarına ait olduğunu göstermektedir. Taşınabilir olması dolayısı ile her zaman her yerde kullanılabilme özelliğine sahip diz üstü bilgisayarların teknolojisindeki gelişmeler doğrultusunda üniversiteler tarafından temin edilerek ilgili öğretim elemanının kullanımına sunulması muhasebe eğitiminde bilgisayarın kullanımının yaygınlaşmasına katkı sağlayabilir.

Bu çalışmada elde edilen veriler ayrıca, bilgisayarın daha çok internetten yararlanmak, ofis programlarını kullanmak ve akademik çalışmalarda bulunmak amacıyla kullanıldığını göstermektedir. Diğer taraftan, öğretim elemanları sınıfta multimedia araçlarını, sunum yazılımlarını ve kendi çalışmalarında veri analiz yazılımlarını, Excel ve Access programlarını kullandıklarını ve öğrencileri ödevlerini bilgisayarda hazırlamaları yönünde teşvik ettiklerini de belirtmektedirler. Bu çalışma, ankete cevap veren öğretim elemanlarının, ders notlarını hazırlarken internetten büyük oranda yararlanmakta olduklarını ve kampüs içi/dışındaki meslektaşlarıyla bilgi teknolojisi araçları yardımıyla görüşüklerini göstermektedir. Özetle, bu çalışmada öğretim elemanlarının bilgi teknolojisi imkanlarından faydalandıkları hususunda önemli göstergeler mevcuttur.

Öğretim elemanlarının %95'i derslerde bilgi teknolojisi aracı kullanımının öğrencilerin iş bulmasını ve yine %97'si ise öğrencilerin dersi anlamalarını kolaylaştıracağını ifade etmelerine karşın, verdikleri muhasebe derslerini "Bilgisayarlı Muhasebe" hariç çoğunlukla (bilgisayarlı muhasebe dersinin dahi dersi veren öğretim elemanlarının %10'u tarafından) teorik olarak işlediklerini belirtmişlerdir. Kalmış ve Yılmaz (2004) tarafından yapılan çalışmada da yine derslerin yapıla geldiği biçimiyle ve çoğunlukla sınıf ortamında, öğretim elemanı odaklı ve ezbere dayalı olarak verildiği belirtilmektedir⁷

Bilgi teknolojisi araçları kullanımı (öğrencilerle iletişimde e-mail kullanımı dışında) yapılan ANOVA analizi sonuçlarına göre öğretim elemanlarının ünvanlarına göre farklılık göstermemektedir. Öğretim elemanlarımızdan 1-10 yıl ve 21 yıl ve üstü kıdemli olanlar derslerde sunum yazılımlarını kullanmaktadırlar.

Öğretim elemanlarımızın yurt dışında yüksek lisans ve doktora yapmış olmaları, onların bilgi teknolojisi aracı kullanımına çok daha yatkın oldukları sonucunu ortaya koymamıştır. Yurt dışında yüksek lisans yapan öğretim elemanlarımızın yapılan t-testi sonucuna göre yalnızca kendi çalışmalarında veri analiz yazılımlarını kullanmak ve dersleri bilgisayar laboratuvarında işlemek önermeleri açısından diğer meslektaşlarından farklılık gösterdikleri ortaya konmuştur. Analiz sonucunda yurt dışında doktora yapanların ise yalnızca uzaktan eğitimi daha çok kullanma eğiliminde oldukları saptanmıştır..

Yapılan t-testi sonucunda, bayan öğretim elemanlarımızın bilgi teknolojisi araçlarından diğer meslektaşlarına göre daha fazla yararlandıkları ortaya konmuştur.

Öğretim elemanlarının kıdemi ile bilgi teknolojisi kullanımları arasında ters orantı olacağı genel bir düşünce olmasına ve Ahadiat (2003, s.169) tarafından yapılan bir çalışmada da benzer sonuçlar ortaya çıkmış olmasına karşın, çalışmamızda kıdemli öğretim elemanları arasında bilgi teknolojisi kullanım sıklığının daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

Bilgi teknolojisi araçlarını kendi çalışmalarında ve/veya muhasebe derslerinde kullanan ve/veya öğrencilerine kullandıran öğretim elemanlarımızın çoğunluğu, muhasebe derslerinde bilgi teknolojisi aracı kullanımının derslerin öğrenciler tarafından anlaşılmasına olumlu katkı sağlamayacağı görüşünde birleşmişlerdir. Öğretim elemanlarımızın edindikleri tecrübeye dayanarak mı yoksa sadece öngörü olarak mı bu noktada birleştikleri bilinmemektedir. Öncelikle bunun belirlenmesi ve derslerde bilgi teknolojisi aracı kullanım şeklinin bilinmesi gerekmektedir.

6 Sonuç ve Öneriler

Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımı, öğretim elemanlarının bu araçların kullanımına ilişkin olumlu görüşe sahip olmaları ve kullanım etkinlikleri ile bağlantılıdır. Bu amaçla muhasebe öğretim elemanlarına uygulanan anketimizde öğretim elemanlarımızın bilgisayar kullanma amaçları, derslerde bilgi teknolojisi araçları kullanma oranları belirlenmeye çalışılmıştır.

Bilgi teknolojisi araçlarını kullanan öğretim elemanları bu araçların derslerde kullanımının öğrencilerin dersi anlamalarına katkı sağlamayacağı düşüncesindedirler. Öğretim elemanlarının bilgi teknolojisi araçlarını muhasebe derslerinde kullanım şekillerinin bilinmesi gerekmektedir. Bilgi teknolojisi araçları mevcut eğitimin eksik noktalarını gidermek ve verimliliğini artırmak amacıyla bir araç olarak kullanılıyor, derse öğrencilerin katılımı gerek yerinde sözel olarak gerekse tahtada yapılan uygulamalar ile sağlanıyor ise bu araçların kullanımı dersin anlaşılmasını kolaylaştıracak ve aynı zamanda öğrencinin analitik düşünme yeteneğini (özellikle excell ve veri analiz programları kullanımı sayesinde) geliştirecektir. Bilgi teknolojisi araçlarının kullanım şeklinin belirlenmesi bir başka çalışmanın konusunu oluşturabilir.

Öğretim elemanlarımızın yeni iş çevresi ve bunun gerektirdiği bilgi donanımı konusunda bilgi sahibi olmaları ve öğrencilerini bu yeni iş çevresine hazırlayabilmek için öncelikle kendilerini bilgi teknolojisi araçlarını etkin ve verimli bir şekilde kullanma yönünde geliştirmeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak ülkemizde öğretim elemanlarımızın çoğunlukla bilgi teknolojisi araçlarını kullandıkları ancak bu kullanımın daha çok kişisel çalışmaları ile sınırlı kaldığı, muhasebe derslerini çoğunlukla teorik olarak işledikleri ve muhasebe eğitiminin gelişimi için bu araçlarının mevcudiyetinin ve kullanımının önemine işaret etmelerine karşın, bu yönde çok fazla çaba sarf etmedikleri ve öğrencilerin gelişimi için bunun önemini henüz anlayamamış oldukları söylenebilir.

Yapılan çalışmada ülkemizde bilgi teknolojisi araçlarının muhasebe eğitiminin gelişmesi için bir gereklilik olarak görülmesine karşın etkin olarak kullanılmadığı saptanmıştır.

KAYNAKÇA

- Ahadiat**, Nas, Application Of Technology in Accounting Education and Analysis of Its Use Among Faculty, 2003 (www.csupomona.edu/jis/2003/Ahadiat.pdf)
- Albrecht**, Steve, Robert J. Sack, Accounting Education: Charting the Course Through a Perilous Future, Accounting Education Series, Vol. 16, <http://aaahq.org/pubs/AESv16/toc.htm>
- Bromson**, Garry, Mary A. Kaidonis ve Paul Poh, Accounting Information Systems and Learning Theory: an Integrated Approach to Teaching, Accounting Education, Vol 3, No 2,1994
- Byrne**, Marann, Barbara Flood, Defining The Present and Shaping The Future: The Changing Nature of Accounting Education in Ireland, Journal of Accounting Education, 21, 2003
- Çürük**, Turgut ve Zeki Doğan, Üniversitelerde Muhasebe Eğitimi ve İşletmelerin Taleplerini Karşılama Düzeyi, 2002
- David**, J.Smith, Harriet Maccracken ve Philip M.J.Reckers, Integrating Technology and Business Process Analysis into Introductory Accounting Courses, Issues in Accounting Education, Vol. 18, No. 4, November 2003
- Frederickson, James R** , **Jamie** Pratt, A model of the accounting education process, *Issues in Accounting Education*. Sarasota: **Fall 1995**.Vol.10, Iss. 2
- Kaya**, Ergün, A.Aziz Karagül, İnternetle Muhasebe Eğitimi, XX. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 23-27 Mayıs, 2001, Antalya
- Russell**, A. K., Carl S. Smith, It's Time for a New Curriculum, Strategic Finance, December 2003
- Stout**, David E., Joseph J. DaCrema, A Writting Intervention for the Accounting Classroom: Dealing With The Problem of Faulty Modifiers, Journal of Accounting Education,Vol 22,2004
- Tennent, B.**, Karen Windeknecht ve Jo Kehoe, Teaching With Technology: value-added innovation or necessity?, Campus-Wide Information Systems, Vol 21, No 4, 2004
- Williams**, C.Bernard, Computers BITE Accounting Education, Accounting Education, 4, 1992 (<http://web26.epnet.com/bite.pdf>)

1 <http://www.aicpa.org/pubs/jofa/apr2002/gabbin.htm>

2 <http://www.isov.org.tr/html/eda2000.doc> 24.10.05

3 <http://aaahq.org/AECC/PositionsandIssues/pos2.htm>

4 http://www.swlearning.com/accounting/jac13_article2.html

5 <http://www.ifac.org/Members/DownLoads/IES.Introduction.pdf>

6 <http://www.acca.co.uk/research/summaries/903898>

7 <http://www.isletme.istanbul.edu.tr/tmes2004/bildiriler.htm>

